

Gelirler Politikası Aracı Olarak Türkiye’de Özel Tüketim Vergisinin Vergi Gelirlerindeki Yeri

The Place of Special Consumption Tax as a Tool of Incomes Policy In Tax Revenues In Turkey

İzzettin ULUSOY¹

öz

Devletin zorla ve bedelsiz olarak bireylerden aldığı vergiler gelir, harcama ve servet üzerinden belirli oranlarda tahsil edilmektedir. Bu vergiler arasında olan tüketim vergileri de kamuya gelir sağlama, ekonomik ve sosyal hayatı düzenleme gibi hedeflere ulaşmak için Türk vergi sistemi içinde yerini almıştır. Vergiler içinde spesifik bir tüketim vergisi olan Özel Tüketim Vergileri önemli bir yere sahiptir. Özel tüketim vergileri, spesifik olarak belirlenen mal ve hizmetleri tüketenlerin bu mallar için yaptıkları harcamalar üzerinden alınan dolaylı bir vergi türüdür. Türkiye de 2002 yılına kadar harcamalar üzerinden farklı isimlerle vergiler alınmıştır. Vergi isimlerindeki artış, vergi toplamada idari ve teknik zorluklar ve Türkiye-Avrupa Birliği müktesebatına uyum sağlanması için, 2002 yılında 4760 sayılı kanunla Özel Tüketim Vergisi Türk vergi sistemine girmiştir. Bu çalışmada ilk olarak; Türkiye’nin vergi yapısı, Dünyada ve Avrupa Birliği ülkelerinde Özel Tüketim Vergisi’nin doğuşu ve amacı incelenmiştir. Sonra Türkiye’deki Özel Tüketim Vergisinin vergi gelirleri içindeki payı 2002-2019 dönemi için incelenmiştir. Daha sonra OECD ülkeleri ile Türkiye’deki Özel Tüketim Vergileri 2007-2017 dönemi için analiz edilmiştir. Sonuç olarak, Türkiye’nin OECD ülkeleri arasında en yüksek Özel Tüketim Vergi gelirine sahip olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Vergi, Türk Vergi Sistemi, Özel Tüketim Vergisi, OECD

ABSTRACT

The taxes that the state receives from individuals as compulsory and free of charge are collected at certain rates on income, expenditure and wealth. These include consumption taxes, which have taken its place in the Turkish tax system in order to achieve targets such as revenue to public, regulation of economic and social life. Special consumption taxes, which are a specific tax type, have an important place in taxes. Special consumption taxes are an indirect tax type that is charged on the expenditures of the consumers who are specifically determined for the goods. Taxes were taken on expenditures by different names in Turkey until 2002. The increase in tax names led to administrative and technical difficulties in tax collection. Also, in order to ensure compliance with the Turkey-European Union acquis, in 2002 the Special Consumption Tax entered into our tax system With Law No. 4760. In this study, firstly; Turkey’s tax structure, emergence and purpose of the Special Consumption Tax in the world and the European Union countries were examined. Then the share of tax revenues of the Special Consumption Tax in Turkey were examined for the 2002-2019 period. Later, the Special Consumption Tax in Turkey with the OECD countries were analyzed for the 2007-2017 period. As a result, Turkey has been shown to have the highest the Special Consumption Tax revenue among the OECD countries.

Keywords: Tax, Turkish Tax System, Special Consumption Tax, OECD

¹Dr.Öğr.Üyesi, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Antakya MYO, iulusoy3144@gmail.com (ORCID: 0000-0001-6464-7995)